

בחזק קול הברה שמתערב בקול השופר, קא מְשַׁמַּע לָן שאין
חוששין לכך.

הגמרא מבררת את דין התוקע בשופר שנעשה מבהמת קדשים:
אמר רב יהודה, בשופר של בהמה שהוקדשה לשם עולה, והיא
עדיין חיה, לא יתקע, ואם תקע בשוגג, יצא ידי חובתו. ואילו בשופר
של בהמה שהוקדשה לשלמים, והיא עדיין חיה, לא יתקע, ואם
תקע לא יצא.

מבררת הגמרא: מאי טעמא – מה הטעם לחלק בין עולה לשלמים.
משיבה הגמרא: עולה, פת מעילה היא – יש בה דין מעילה, ובין
דמקל בה במה שנחנה מקרן העולה, נפקא לה (יצאה) לחולין,
ונמצא שתקע בשופר של חולין יוצא בו ידי חובתו, אבל שלמים,
דלאו בני מעילה נינהו, שאין מעילה בקדשים קלים, איסורא הוא
דרכיב בהו – יש עליהם רק איסור הנאה מקדשים, ולא נפקי בכך
לחולין, והרי זו מצוה הבאה בעבירה, ואינו יוצא ידי חובתו.

מתקנה לה רבא, מדוע בשופר של עולה יצא, והרי אימת (מתין)
מעל, לבתר דתקע – רק לאחר שתקע ונחנה ממנו, ואם כן כי קא
תקע – בשעת התקיעה עצמה היה השופר עדיין קדוש ובאיסורא
תקע, והרי זו מצוה הבאה בעבירה, ומדוע יצא ידי חובתו. אלא
אמר רבא, שלא כדין שהובא בשם רב יהודה, אלא אהד זה ואהד
זה – בין התוקע בשופר של עולה ובין בשל שלמים, לא יצא, כיון
שעבר בכך איסור, והרי זו מצוה הבאה בעבירה.

הדר אמר – שוב חזר בו רבא ואמר, אהד זה ואהד זה, יצא, משום
שהאיסור להשתמש בקדשים הוא רק כשיש לו הנאה מהדבר,
ואילו מצות, לאו ליהנות ניתנו – לא ניתנו לישראל בשביל שיהנו
מקיומם, אלא לעול על צווארם, וכיון שאין בכך איסור, יצא ידי
חובה.

הגמרא מבארת את דין התוקע בשופר של עבודה זרה או עיר
הנדחת: אמר רב יהודה, בשופר של עבודה זרה – שהשתמש בו
לעבודה זרה ונאסר בהנאה (ע"ז נאס), לא יתקע, משום שהוא מאוס
לקיום מצוה, ואם תקע יצא, שמצוות לאו ליהנות ניתנו, ולא עבר
איסור בתקיעתו. אבל בשופר של עיר הנדחת – עיר של ישראל
שהודחו רוב יושביה לעבוד עבודה זרה, וכל רכושיה חייב שריפה
ואסור בהנאה, לא יתקע, ואם יתקע לא יצא. שואלת הגמרא: מאי
טעמא – מה טעם החילוק בין שופר של עבודה זרה לשל עיר
הנדחת. משיבה הגמרא: בעיר הנדחת מלבד איסור הנאה יש גם
חיוב שריפה, וממילא ביהותי מיפתת שיעוריה – הרי השופר
כשרוף, וכאילו אין בו שיעור תקיעה המעכב בו כמבואר לעיל
(כ), ולכן לא יצא.

הגמרא מבררת את דין המודר הנאה מחבירו, אם רשאי לצאת
בתקיעתו: אמר רבא, המודר הנאה מחבירו – אדם שנדר שלא
ליהנות מחבירו, מותר לחבירו לתקוע לו תקיעה של מצוה –
תקיעות של ראש השנה, ואף שאסור לו ליהנות מחבירו, מצוות
לאו ליהנות ניתנו. דין נוסף: המודר הנאה משופר מסוים, מותר לו
לתקוע בו תקיעה של מצוה, הואיל ומצוות לאו ליהנות ניתנו.
דין נוסף במודר הנאה: אמר רבא, המודר הנאה מחבירו, חבירו מזה
עליו מי אפר פרת הפאת לטהרו, כיון שמצוות לאו ליהנות ניתנו.
אמנם היתר זה הוא רק בימות הנשמים, אבל לא יזה עליו בימות
החמץ, כיון שנחנה המודר בכך גם הנאה שאין בה מצוה, שהוא
מתקרב מהמים. וכמו כן המודר הנאה ממעין מסוים, מובל בו
מכילה של מצוה – להטהר מטמאתו, בימות הנשמים, כיון
שמצוות לאו ליהנות ניתנו, אבל לא יטבול בו בימות החמץ, שנחנה
בו הנאת הגוף מהטבילה.

שמע מקצת תקיעה בתוך הבור, ומקצת אותה תקיעה שמע על
שפת הבור, כלומר שבאמצע התקיעה יצא התוקע מתוך הבור
והבינה הגמרא שהשומע עמד בחוץ כל העת, יצא. אך אם שמע
מקצת תקיעה קודם שיעלה עמוד השחר, שהוא עדיין לילה, ואינו
זמן תקיעת שופר, ומקצת אותה התקיעה לאחר שיעלה עמוד
השחר, והיינו שהתחיל לתקוע בלילה וסיים לאחר שעלה עמוד
השחר, לא יצא.

מקשה הגמרא: אמר ליה אביי לרבה, מאי שנא התם – בשמע
מקצת תקיעה בלילה ומקצתה ביום, שלא יצא, משום דקעינא
בוקלה תקיעה בחיובא – שצריך שתהא כל התקיעה בזמן החיוב,
ולכא, תבא נמי – גם כשהתחיל לתקוע בבור וסיים מחוץ לבור,
קעינא בוקלה תקיעה בחיובא – צריך שתהא כל התקיעה בכשרות,
ולכא, שהרי כשתקע בבור שמע העומד בחוץ קול הברה, ומדוע
אמר רבה שיצא. מתרצת הגמרא: הכי השתא – וכי כך נראה
בעיניך עתה, שיש לומר כן, והרי התם לא יצא כיון שלילה לאו זמן
חיובא הוא כלל, ותחילת התקיעה אינה תקיעה של מצוה, אבל
הבא, הבור, מקום חיובא הוא לאותו העומד בבור, כמבואר לעיל
(כ), שהעומדים בבור יוצאים ידי חובתם, וכיון שאצל התוקע
היתה זו מתחילתה תקיעה של חיוב, אף ששמע העומד בחוץ רק
את סיומה בכשרות, יצא.

מקשה הגמרא: למימרא – האם נאמר מחמת הלכה זו דפסר רבה
שאם שמע סוף תקיעה בלא ששמע את תחילת התקיעה, יצא,
שהרי כאן שמע בתחילה קול הברה ורק בסוף שמע קול שופר,
וממילא הוא הדין בהיפך, שאם שמע תחילת תקיעה בלא סוף
התקיעה, גם יצא, שאין סברא לחלק בזה. הגמרא מנסה להביא
ראיה שההלכה אינה כן: תא שמע מהמשנה להלן (כ), תקיעות
ראש השנה נעשות בשלושה סדרים, במלכויות בזכרונות
ובשופרות, ובכל סדר תוקעים תקיעה תרועה ותקיעה, ואם תקע
בראשונה – בסדר מלכויות, תקיעה ראשונה, ואחריה תרועה,
ומשך בתקיעה השנייה פאורך של שתיים – שתי תקיעות, כדי
שהתקיעה תעלה לו גם לראשונה של זכרונות, אין בידו אלא
תקיעה אחת, והיא האחרונה של מלכויות, ואינה עולה לו
כראשונה של זכרונות. ואם די בשמיעת חלק מהתקיעה, אמאי אין
בידו אלא אחת, תפלק לה בפרטי – תעלה לו תקיעה זו כשתיים,
תחילתה לאחרונה של מלכויות, וסופה לראשונה של זכרונות.
דוחה הגמרא: אף שדי בשמיעת חלק מהתקיעה, מכל מקום פסוקי
תקיעתא מיהדי לא פסקינן – אין מחלקים תקיעה אחת לשתיים.

מקשה הגמרא על רבה: תא שמע ממשנתנו (כ), התוקע לתוך
הבור, או לתוך הדין, או לתוך הפיסק, אם העומד על שפת הבור,
קול שופר שמע, יצא, ואם קול הכרה שמע, לא יצא. ואם נאמר
שדי בשמיעת מקצת תקיעה, אמאי כששמע קול הברה לא יצא,
ליפוק בתחילת תקיעה – יצא ידי חובתו בשמיעת תחילת התקיעה
מקמי דליערבב קלא – קודם שהתערב קול השופר בקול ההברה.
הגמרא חוזרת ומבארת את דברי רבה באופן אחר: כי קאמר רבה
שאם שמע מקצת תקיעה בבור ומקצת תקיעה מחוץ לבור יצא,
אין הכוונה לעומד מחוץ לבור ושומע, אלא בתוקע ועולה לנפשיה
– כשהאדם תוקע לעצמו, והתחיל לתקוע בבור, ותוך כדי
התקיעה עלה לשפת הבור, והטעם שיצא. כיון שלגבי היתה גם
תחילת התקיעה בכשרות, שהרי העומד בתוך הבור יוצא ידי
חובה בתקיעה בבור.

שואלת הגמרא: אי הכי, מאי למימרא – מה החידוש בדבריו, והרי
שמע קול שופר בכשרות מתחילה ועד סוף, ופשוט שיצא. מתרצת
הגמרא: מהו דתימא, שנפסול תקיעה זו, משום דזמנין דמפיק
רישיה ואכתי שופר בבור – שלפעמים יארע שיוציא את ראשו
מהבור ועדיין השופר בבור, וקא מיערבב קלא – ונמצא ששומע

המשך ביאור למסכת ראש השנה ליום חמישי עמ' א

1 הגמרא מבררת האם תקיעת שופר צריכה כוונה: שְׁלַחוּ לִיהַ חֲכָמִים
2 לְאַבוּהָ דְשִׁמְוֵאל דִּין זֶה, כְּפָאוּ – הִכְרִיחוּ אֶת הָאָדָם וְאָכַל מִצָּה בַּלֵּיל
3 ראשון של פסח, יָצָא יָדֵי חֹבְתוֹ. מִבְּרֵרֶת הַגְּמָרָא: כְּפָאוּ מָאן – מִי
4 הִכְרִיחוּ לֵאכּוֹל, אִילִימָא כְּפָאוּ שֵׁד – רוּחַ רַעָה, שִׁמְחַמַּת הָרוּחַ
5 הָרַעָה שֶׁשֶּׁרְתָּה עָלָיו נִסְתַּתְּרָה דַּעְתּוֹ וְאָכַל אֶת הַמִּצָּה, אִם כֵּן קִשָּׁה,
6 וְהִתְנִיָּא, אָדָם שֶׁהוּא עָתִים חָלִים – לִפְעָמִים בָּרִיא בִּנְפִשׁוֹ וְעָתִים
7 שׁוֹמֵט, כְּשֶׁהוּא חָלִים הָרִי הוּא כְּפִקְחָ לְכָל דְּבָרָיו, וּמַחֲוִיב בַּמִּצְוֹת,
8 וּכְשֶׁהוּא שׁוֹמֵט, הָרִי הוּא כְּשׁוֹמֵט לְכָל דְּבָרָיו, וּפְטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת.
9 וְאִם כֵּן כִּשְׁרֵרְתָּה עָלָיו רוּחַ רַעָה וְהִשְׁתַּטָּה הִיא פְטוּר מִהַמִּצְוֹת,
10 וְאִם שֶׁאֵכַל מִצָּה לֹא יָצָא יָדֵי חֹבְתָהּ, וְאִם יִבְרִיא בָּאוֹתוֹ לֵילָה חַיִּיב

11 לַחֲזוֹר וּלְאָכּוֹל מִצָּה. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב אֲשֵׁי, דִּין זֶה עוֹסֵק
12 בְּאוֹפֵן שְׂכַפְּאוּהוּ פְּרִסְיִים – גּוֹיִים, וְאִם שֶׁלֹּא הִתְכוּיִן לַצָּאת יָדֵי
13 חֹבְתָהּ, יָצָא, כִּיּוֹן שִׁמְצוּת אֵינֵן צְרִיכוֹת כּוּוֹנָה.
14 אָמַר רַבָּא, זֹאת אוֹמְרָת – יֵשׁ לְלַמּוֹד מִדִּין זֶה, שֶׁהִתּוֹקַע בְּשׁוֹפֵר לְשֵׁם
15 שִׁיר וְזָמַר, וְלֹא כְּדֵי לְקִיּוֹם אֶת הַמִּצְוָה, יָצָא. מִקִּשָּׁה הַגְּמָרָא: פְּשִׁיטָא
16 – פְּשׁוּטָ שִׁישׁ לְלַמּוֹד אֶת דִּין הַתּוֹקַע לְשִׁיר מֵאֲכִילַת מִצָּה בַּכִּפִּיִּת
17 גּוֹיִים, דְּהֵיִינוּ הֵךְ. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: מָהוּ דְּתִימָא, הֵתָם – בְּאֲכִילַת
18 מִצָּה, 'אָכּוֹל מִצָּה' אָמַר רַחֲמָנָא, וְהָא אָכַל וְנִהְנֶה בְּאֲכִילָתוֹ, וְאִם
19 שֶׁלֹּא נִתְכוּיִן לְשֵׁם מִצְוָה, יָצָא,

ראש השנה דף כח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קצא

צבורא אחרינא – שאם לאחר שבירך יודמן לכהן זה ציבור אחר
שעדיין לא התברך, הדר – חוזר ומברך, נמצא דבוליה יומא ומניה
הוא – כל היום הוא זמן המצוה, ולכן אף אחר שסיים לברך, אם
יוסיף ברכה משלו יעבור בבל תוסיף.
מוביחה הגמרא סברא זו: ומנא תימרא – ומנין לנו לומר כלל זה,
דתנן (ובחים פ), דמים של קרבנות הניתנין במתנה אחת – שדינם
להינתן פעם אחת על המזבח כנגד היסוד, כגון בכור או מעשר
במה, שנתעברו בדם של קרבנות אחרים שגם הם ניתנין במתנה
אחת, ויתנו כולם מתנה אחת, שדינם שווה. וכן דם קרבנות שדינם
במתן ארבע – שתי נתינות שהן בשתי כנגד ארבעת צידי
המזבח, כגון עולה או תודה, שנתערב בדם קרבנות שדינם במתן
ארבע, ויתנו כולם במתן ארבע. ואם נתערב דם קרבנות שדינם
במתן ארבע בדם קרבנות שדינם במתן אחת, רבי אליעזר אומר,
יתנו במתן ארבע, ורבי יהושע אומר, ויתנו במתן אחת. אמר לו רבי
אליעזר לרבי יהושע, איך ינתנו כולם במתן אחת, הרי בכך הוא
מחסר שלש נתינות מהדם שדינו במתן ארבע, והוא עובר על
איסור 'בל תערב' (דברים טו). אמר לו רבי יהושע, ולדברך, שנותן
ארבע מתנות, הרי עושה כן גם לדם שדינו במתן אחת, והוא עובר
על 'בל תוסיף'. אמר ליה רבי אליעזר, לא נאמר 'בל תוסיף' אלא
בששה [הדם] בפני עצמו, אך כשהדם מעורב בדם הטעון מתן
ארבע, אין איסור. אמר לו רבי יהושע, לא נאמר 'בל תערב' אלא
בששה בפני עצמו, ולא כשהוא מעורב עם דם אחר, החייב במתן
אחת, ולמה יצטרך לתת ארבע מתנות. ועוד אמר רבי יהושע טעם
לדבריו, בשלא נתת ארבע מתנות אלא רק אחת, אכן עברת על 'בל
תערב', שנתת מתנה אחת מדם הטעון ארבע, ומכל מקום לא עשית
מעשה בידך, ואילו בשנתת ארבע מתנות מדם הטעון מתן אחת,
עברת על 'בל תוסיף', ועשית מעשה בידך, ועדיף לעבור על איסור
בשב ואל תעשה, ולא בקום ועשה. מסיימת הגמרא את הוכחתה:
והא קמא, פיון דיהיב ליה מתנה ראשונה מדמו של הכבוד החייב
במתן אחת, עברה ליה לומניה, שכבר הסתיימה מצוותו, ואף על פי
כן קתני דלרבי יהושע אם נתן מתנה נוספת עבר משום 'בל תוסיף',
אלא לאו – האם אין הטעם משום דאמרין סברא זו שאמרנו לעיל,
פיון דאילו מתרמי ליה בוקרא אחרינא – כיון שאם היה מודמן לו
בכור אחר באותו יום, הדר מזה מיניה – היה חוזר ומזה מדמו,
נמצא שבוליה יומא ומניה הוא, והוא הדין בברכת כהנים שכל
היום הוא זמן המצוה.
תמחה הגמרא על ראייה זו: [ממאי] – מנין לנו שזהו טעמו של רבי
יהושע, ויש כאן הוכחה לשיטת רבא. דלמא קסבר רבי יהושע
שמצות עובר עליהן בבל תוסיף אפילו שלא בזמן, ואף ממשנה זו
קשה על רבא.
מתרצת הגמרא: אמן הכי קאמרין – כך היתה כוונתו, שמדברי
רב שמן עצמו שהקשה על רבא מברכת כהנים, מוכח שהוא מודה
לסברא זו שבמצוה שזמנה כל היום אין איסור בל תוסיף, וכך היא
הראיה, רב שמן בר אבא, מאי טעמא שביב מתניתין ומותיב
מברייתא – מדוע הניח את המשנה בזבחים והקשה רק מהברייתא
של ברכת כהנים, לותיב – היה לו להקשות ממתניתין, שמבואר
בה שיש איסור בל תוסיף בוריקת דם אף שעבר זמנה, אלא
ממתניתין מאי טעמא לא מותיב, לפי שאף הוא סובר דפיון דאילו
מתרמי ליה בוקרא אחרינא פיון מזה מיניה, בוליה יומא ומניה הוא,
ואם כן בברייתא של ברכת כהנים נמי נאמר כן, פיון דאי מתרמי
צבורא אחרינא הדר מברך, בוליה יומא ומניה.
מבארת הגמרא מה באמת סבר רב שמן, שהקשה מהברייתא: ורב
שמן בר אבא סבר, שיש לחלק, היום – לגבי דם זבחים שנתערב,
אם יודמן לו בכור אחר, לא פיו דלא יהיב – אינו יכול שלא להזות
מדמו, ולכן נחשב כל היום לזמן המצוה, ועובר בבל תוסיף. אך
הקא – בברכת כהנים, אם יודמן לו ציבור אחר, אי פיו מברך, אי
פיו לא מברך, וכיון שהדבר תלוי ברצונו אין היום כולו נחשב לזמן
המצוה, ולכן הקשה על רבא מדוע באופן זה עובר בבל תוסיף.
לעיל הקשה אביי, אם מצוות אינן צריכות כוונה, מדוע הישן

אבל הקא – בתקיעת שופר, 'זכרון תרועה' בתיב (ויקרא כג כד), והאי
– והתוקע לשיר, מתעסק בעלמא הוא, שאינו מכוין לשם תקיעת
שופר, והמתעסק בתקיעת שופר לא יצא (להלן לב), קא משמע לן
שאינו זה נחשב מתעסק, כיון שהתכוין למעשה התקיעה, ואף שלא
התכוין למצוה, יצא. מסיקה הגמרא: אלמא קסבר רבא, מצות אין
צריכות כוונה.
מקשה הגמרא על רבא: אייתיביה, שנינו במשנה (ברכות יג), היה
קורא בתורה בפרשת קריאת שמע, והגיע זמן המקרא – זמן קריאת
שמע, אם כוון לבו, יצא, ואם לאו לא יצא. ומאי לאו – האם אין
פירוש המשנה שרק אם כוון לבו לצאת ידי חובת המצוה, יצא,
ומוכח שמצוות צריכות כוונה. מתרצת הגמרא: לא, כוונת המשנה
שאם כוון לקרות, יצא. תמחה הגמרא: וכי פירוש המשנה הוא
שכוון לקרות, הא קא קרי – והרי מדובר שהוא קורא פרשיות אלו.
מתרצת הגמרא: מדובר בקורא להניח את הספר מטעויות, ולצורך
כך אינו קורא כראוי אלא מגמגם בקריאתו, ואם כוון לקרות את
המילים בשלמותם, יצא.
מקשה הגמרא: הא שמע, שנינו במשנה (לעיל כז) היה עובר אחרי
בית הכנסת, או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת, ושמע קול שופר
או קול מניקה, אם כוון לבו, יצא, ואם לאו, לא יצא. מאי לאו
שפירוש המשנה 'אם כוון לבו' היינו שכוון לצאת, ומוכח שמצוות
צריכות כוונה. דוחה הגמרא: לא, כוונת המשנה שכוון לבו לשמוע
את תקיעת השופר. מקשה הגמרא: וכי צריך לומר שכוון לשמוע,
והא מדובר באופן שמע. מתרצת הגמרא: יתכן שהוא קבור שאין
זה קול שופר אלא קול המור בעלמא הוא, וצריך שיכוין לבו
להבחין שזו תקיעת שופר.
למשיכה הגמרא ומקשה: אייתיביה, שנינו בברייתא לגבי תקיעת
שופר, אם נתכוון השומע, ולא נתכוון המשמע, או אם נתכוון
המשמע, ולא נתכוון השומע, לא יצא, עד שיתכוון שומע ומשמע.
ובשלמא נתכוון משמע ולא נתכוון שומע, אפשר לפרש שבסבור
השומע שקול המור בעלמא הוא, ואינו יוצא. אלא נתכוון שומע
ולא נתכוון משמע, היכי משכחת לה – כיצד יתכן הדבר, האם לאו
בתוקע לשיר, ומוכח שהתוקע לשיר לא יצא, כיון שמצוות צריכות
כוונה. מתרצת הגמרא: דלמא דקא מננה נפוחי – הברייתא עוסקת
באופן שכוונת המשמע לתקיעות קצרות כנביות, שאין בהם
שיעור תקיעה, ובוזא אף את תקע שיעור תקיעה שלימה, לא יצא.
הגמרא מבררת האם גם לענין 'בל תוסיף' אין מצוות צריכות
כוונה: אמר ליה אביי לרבא, אלא מעתה שמצוות אינן צריכות
כוונה, הישן בשמיני – בשמיני עצרת פסוקה של לשם מצוה,
ילקה, כיון שעבר על לאו של 'בל תוסיף' (דברים טו), ואף שלא
התכוין לשם מצוה, הרי מצוות אינן צריכות כוונה, ואילו הדין
אינו כן, ומותר לישון בסוכה ביום זה. אמר לו רבא, אין זו קושיא,
לפי שאמר אומר, מצות אינו עובר עליהן בבל תוסיף אלא בשמוסיף
עליהן בתוך זמנו, כגון שנוטל חמשה מינים ללול, אבל המוסיף
זמן למצוה, כגון שישן בסוכה יום נוסף, אינו עובר.
מקשה הגמרא על רבא: מתיב רב שמן בר אבא, שנינו בברייתא,
מנין לכהן שעולה לדוכן, שלא יאמר, הואיל ונתנה לי התורה רשות
לברך את ישראל, אוסיף על שלשת הברכות ש'ברכת כהנים'
ברכה אחת משלי, כגון (שם א) 'ה' אלהי אבותכם יסע עליכם ככם
אלף פעמים', תלמוד לומר (שם ב) 'לא תסיפו על הדבר אשר אנכי
מצוה אתכם', וקשה, הא קמא, פיון דכבר ברך ליה – סיים את
שלשת הברכות, עברה ליה זמניה – עבר זמן המצוה, ולרבא אין
עתה איסור בל תוסיף, ואף על פי כן קתני בברייתא דעבר. מתרצת
הגמרא: הקא במאי עסקין, באופן דלא פייס, אלא הוסיף ברכה
אחרת באמצע ברכת כהנים. מקשה הגמרא: והתניא בברייתא
שדין זה הוא כשכבר פייס. מתרצת הגמרא: מדובר שפייס רק
ברכה אחת, ועדיין נותרו לו שתי ברכות. מקשה הגמרא: והתניא
שפייס כל ברכותיו. מתרצת הגמרא: שאני הקא – שונה ברכת
כהנים, שעוברים בה אף אחר סיום הברכות, פיון דאילו מתרמי ליה

המשך ביאור למסכת ראש השנה ליום חמישי עמ' ב

1 בסוכה בשמיני עצרת שלא לשם מצוה, אינו עובר בבל תוסיף.
2 ותירצה הגמרא שאין עוברים בבל תוסיף לאחר סיום זמן המצוה.
3 הגמרא מביאה תירוץ נוסף: רבא אמר, רק לצאת ידי חובת המצוה
4 לא פְּעִי פְּוֹנָה, אך כדי לעבור בבל תוסיף פְּעִי פְּוֹנָה לשם מצוה.
5 מקשה הגמרא: והא מַתֵּן דְּמִים של דם הצריך מתן אחת ונותן
6 ארבע, לְרַבִּי יְהוֹשֻעַ, דִּהְנִידוֹן הוא לענין לעבור בבל תוסיף, וְאִם על
7 פי כן לא פְּעִי פְּוֹנָה לקיים מצוה, שהרי אין כוונתו לקיים מצות
8 זריקה בדם זה, אלא רק בדם הצריך מתן ארבע שהתערב בו,
9 ומדוע עובר בבל תוסיף.

10 אֵלֹא אָמַר רַבָּא, לענין לצאת ידי חובת המצוה, לא פְּעִי פְּוֹנָה כלל,
11 אך לענין לעבור בעשייתו בבל תוסיף, יש חילוק, דְּפֻזְמְנוּ – בזמן
12 קיום המצוה, לא פְּעִי פְּוֹנָה, ולכן בזריקת הדם יש בל תוסיף אף
13 שאינו מכוין לשם מצוה, וְשֵׁלֹא פֻזְמְנוּ, פְּעִי פְּוֹנָה לקיים מצוה כדי
14 לעבור בבל תוסיף, ולכן הישן בשמיני עצרת בסוכה שלא לשם
15 מצוה, אינו עובר.
16 *

17 הגמרא חוזרת לדון בכוונת מצות תקיעת שופר: אָמַר לִיה רַבִּי יִרְאֵה
18 לְשִׁמְעִיה – לשמשו,